

המאגר הגדול בעולם של עדויות ניצולי שואה בוידאו נגיש מעתה ביד ושם

■ מרכז הצפייה ביד ושם

■ הארכיון של מכון קרן השואה באוניברסיטת דרום קליפורניה (מיסודו של סטיבן שפילברג) העביר ליד ושם העתקים של כ-52,000 עדויות של ניצולים ועדים אחרים מ-56 מדינות ב-32 שפות שתועדו משנת 1994 עד שנת 2000, והן נגישות כעת במרכז הצפייה. עדויות אלו התווספו לאוסף העדויות של ארכיון יד ושם שיש בו כ-10,000 עדויות וידאו שצולמו משנת 1989 ואילך ולאוסף של כ-5,000 סרטי תעודה וסרטי עלילה העוסקים בשואה שהופקו עד היום ברחבי העולם. כיום האוספים הללו נגישים לקהל הרחב במרכז הצפייה של יד ושם באמצעות חיפוש מוצלב המציג תוצאות חיפוש משלושת האוספים.

במאגר של שלושת האוספים יותר מ-200,000 שעות וידאו, ואפשר לצפות בהן בשיטת ה-VOD (Video On Demand). המאגר הוא אוסף הסרטים הגדול במדינה שאפשר לצפות בהם בצפייה דיגיטלית מידית.

"עדויות של הניצולים שחוו על בשרם ונפשם את הנורא מכול היא המורשת שהם מנחילים לנו", אמר יושב ראש הנהלת יד ושם אבנר שלו. "לעדויות חשיבות חינוכית וערכית מהמעלה הראשונה, היא מאפשרת לנו לקיים זיכרון שואה משמעותי לדורות ומהווה אמצעי מהותי להנחלת הזיכרון. הנגישות הקלה לעדות האישי תאפשר לקהל הרחב ובעיקר

של כל אחד מהם. יד ושם הוא שותף ותיק של המכון, והעברת העדויות אליו מעמידה אפשרויות רבות בתחום החינוך, הלימוד והמחקר".

העברת העתקי העדויות ממכון קרן השואה ליד ושם נעשתה בסיוען של קרן משפחת אדלסון וחברת EMC.

ארכיון יד ושם ממשיך לאסוף עדויות וידאו מניצולי שואה בבתיים, ועדויות אלו יתווספו למאגר וגם הן יהיו נגישות במרכז הצפייה ביד ושם.

לדור הצעיר לדעת יותר ולהעמיק את הידע שלו בנושא השואה. הדבר חשוב במיוחד בעידן שבו דור ניצולי השואה הולך ומתמעט והדרישה לידע על השואה גוברת".

קים סימון, מנהלת בפועל של מכון קרן השואה באוניברסיטת קליפורניה, הוסיפה: "בארכיון ההיסטוריה חזותית של המכון סיפוריהם המלאים של נשים וגברים ומידע על חייהם לפני השואה, בשואה ואחריה. העדויות האלה מחזקות ללא עוררין את הפן האנושי

לסרב פקודה: שוטר הולנדי הוכרז חסיד אומות העולם מאת אירנה שטיינפלד

אומות העולם ביד ושם לחבר את כל החלקים לכדי תמונה שלמה.

כך התגלה שלאחר שנמלט ממעצר, הצטרף הנק דרוחט לקבוצת מחתרת הולנדית. הוא נתפס באוגוסט 1943 והוצא להורג ב-14 באפריל 1944. ברשימת המתים של כלא אורנייטל בסחיינוינגן צוין ביובש: "שוטר, סירב לעצור יהודים".

הנק דרוחט היה בן 23 בלבד כשהוא וחבריו נצטוו לעצור את היהודים. עתידו נראה מבטיח – הוא תכנן לשאת את חברתו אשר נשאה ברחמה את בנו – אך הוא מעולם לא זכה לראות ולהכיר אותו. כאשר היה נתון בדילמה מוסרית, הנק דרוחט היה מוכן להקריב הכול כדי שלא להיות שותף לרצח היהודים – אנשים אשר קרוב לוודאי היו זרים לו לחלוטין.

64 שנים לאחר מותו הגיע בנו של דרוחט לירושלים וקיבל בשמו את אות חסיד אומות העולם מידי יושב ראש הוועדה לציון חסידי אומות העולם השופט בדימוס יעקב טירקל. בטקס נכחו חיילי צה"ל מן המשטרה הצבאית שהגיעו ליום פעילות ביד ושם ובאו לכבד את זכרו של השוטר הצבאי ההולנדי האמיץ.

הכותבת היא מנהלת מחלקת חסידי אומות העולם.

ב-9 במרס 1943 קיבלה המשטרה הצבאית (המרשושה) בחרוטסט שבהולנד פקודה לעצור את כל היהודים שנשארו באזור ולהביאם אל תחנת הרכבת בכרונינגן. בתחילה ניסו השוטרים להתווכח עם הממונים עליהם, אך המפקדים התעקשו על ביצוע הפקודה והפעילו אמצעים שונים כדי ללחוץ על פקודיהם למלאה. לאחר שנכשלו בשכנוע השוטרים בנואם, הם ניסו לשכנע לחוד כל אחד ואחד מהשוטרים. כשגם זה לא צלח, איימו על השוטרים שהם יישלחו למחנה ריכוז. אך השוטרים המשיכו לעמוד בסירובם למלא את הפקודה. לבסוף נשלחו השוטרים הסרבנים למחנה הריכוז פוכט. בכל השוטרים, מלבד אחד, הכיר יד ושם כחסידי אומות העולם ב-1988.

השוטר הנק דרוחט הצליח לברוח ממעצר, ועל כן נשמט שמו מהרשימה שהועברה לוועדה לציון חסידי אומות העולם. נדרשו עוד 20 שנים ועזרה לא צפויה מטייס של חברת התעופה אל על, מרק ברגמן, כדי להשלים את החלק החסר בתמונה. באחת מטיסותיו לדרום אפריקה שמע ברגמן את הסיפור מפי בנו של דרוחט, הנק ברינק (דרוחט), והחליט לפנות ליד ושם. בעבודת נמלים מדוקדקת ובחיפושים בארכיונים שונים הצליחה מחלקת חסידי

■ לכוחות משטרה בכל רחבי אירופה היה חלק פעיל במעצרו ובגירושו של יהודים אל מותם. שיתוף הפעולה של שוטרים מקומיים ושל רשויות אחרות היה חיוני למימוש תכנית "הפתרון הסופי" של גרמניה הנאצית. מרבית השוטרים ביצעו את עבודתם בלי להרהר על משמעות המשימה שהוטלה עליהם. ייתכן שהיו בהם מי שהזדהו עם סבלם של האנשים שהם עקרו מבתיים, אך בכל זאת הם חשו שהם חייבים לציית להוראות ושאינו ביכולתם לשנות או להשפיע. היו שהזהירו את היהודים מפני המעצר המתקרב, אך ידועים לנו רק מקרים מעטים של שוטרים שסירבו סירוב גלוי למלא את הפקודות הרות הגורל.

■ הנק ברינק (משמאל) מקבל בשם אביו הנק דרוחט ז"ל את אות חסיד אומות העולם מהשופט בדימוס יעקב טירקל.